

УДК 65.339.9

Л.С. Вербовська

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ

ПРИКОРДОННІ ТЕРИТОРІЇ – ОСНОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Глобалізація стала невід’ємним фактором сучасного життя, який впливає на політичну, економічну, соціальну і культурну сфери на різних рівнях. Адже, відомо, що національна безпека залежить від економічної безпеки регіонів, особливо прикордонних. У контексті забезпечення економічної безпеки транскордонне співробітництво у форматі «Єврорегіон» на прикордонних територіях України набуває специфічного значення, оскільки рівень безпеки впливає на інтенсивність ділових відносин по обидва боки кордону.

Тлумачення терміну „безпека” у світовій науковій літературі є практично канонізованим. В «Енциклопедическом словаре» Ф. Брокгауза та І. Ефрона, виданому 1891 р., безпека (особиста та майнова) розглядається як найголовніша запорука людського розвитку. У ній автори словника вбачають причину появи та сенс існування держави. Безпека створюється відвертанням небезпек, які можуть загрожувати як окремим громадянам, суспільству так і державі в цілому.

З лінгвістичної точки зору безпека – це відсутність небезпеки, збереження, надійність, саме так визначає В. Даль у „Словаре русского языка”, а, С. Ожегов пропонує подібне визначення: «Безпека – стан, при якому відсутня загроза кому -, чому-небудь» [1]. Отже, безпека досягається через здійснення низки заходів.

Відокремлюючи основні напрями співробітництва дослідники Т. Гончарук, Є. Сич, О. Гонта, О. Редько [2], приділяють особливу увагу аналізу сукупності факторів прикордонної співпраці (геополітичний, транспортно-географічний, економічний, екологічний, соціально-демографічний і інформаційний фактори). А. Бієн Белі [3], Є. Сич, О. Гонта, Ю. Кутах, М. Османов, В. Будкін, З. Петренко [4, 5] висвітлюють торгово-економічний напрямок прикордонного співробітництва пов’язуючи розвиток економічного співробітництва з процесами інтеграції як прикордонних регіонів, А. Кирюхіна, А. Бояр, О. Відоменко [6, 7], Н. Тимошенко загальні тенденції та особливості екологічного співробітництва прикордонних областей.

Посилення економічної безпеки на прикордонних територіях в рамках функціонування «Єврорегіон» повинен стати стійким реальним процесом за умови здійснення цілого комплексу необхідних заходів у різних сферах: у зовнішній торгівлі, в сфері виробництва, фінансів, продовольчого і сировинно-ресурсного забезпечення, інвестиційній, охороні навколишнього середовища, тощо. Адже, не секрет, що за наявності численних загроз потенційні партнери та інвестори не бажають співпрацювати з фізичними,

юридичними особами депресивних територій. Через низьку безпеку територій та боязнь піддати власний бізнес великим ризикам, а високий рівень економічної безпеки навпаки сприяє налагодженню зовнішньоекономічних ділових контактів.

В роботі С.В. Науменка [8] вироблено низку заходів, щодо забезпечення економічної безпеки на кордонах, де має відбуватися процес узгодження інтересів та договірних відносин у прикордонних регіонах з метою пошуку рішень для спільних та ідентичних проблем. Адже, як відомо, що прикордонне співробітництво спрямоване на подолання негативних аспектів існування кордонів та наслідків, які виникли на територіях через їх розміщення, і мають на меті покращання умов життя населення.

З іншого боку, інтенсивність співробітництва в рамках єврорегіональних об’єднань може мати негативний вплив на стан економічної безпеки прикордонного територій. Характер цього впливу залежить від функціональних зв’язків між індикаторами економічної безпеки і рівнем розвитку транскордонного співробітництва, а також від економічної політики в межах єврорегіонів.

А тому, основними інструментами забезпечення економічної безпеки прикордонних територій в рамках «Єврорегіонів» мають виступати:

- удосконалення нормативно - правового забезпечення;
- усунення політичних та адміністративних бар’єрів;
- створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури з формуванням спільних органів, господарюючих суб’єктів, асоціацій, бізнес-інкубаторів, інноваційно-інвестиційних фондів;
- розробка та прийняття Стратегії забезпечення економічної безпеки прикордонних територій, тощо.

Отже, може із впевненістю сказати, що рівень національної безпеки залежить від збалансованого розвитку поєднання інтересів економічної безпеки держави та економічної безпеки прикордонних територій. Дане питання є надзвичайно складним і важливим та потребує подальшого опрацювання.

Список літератури

1. Горбулін В.П., Качинський А.Б. Засади національної безпеки України: підручник. – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
2. Редько О., Гонта О. Соціальні взаємодії прикордонних регіонів в умовах геополітичної трансформації // Сіверянський літопис. – 2000. – № 2. – С. 110-111.
3. Белі Б. Розвиток прикордонного співробітництва східних регіонів України як напрям реалізації її зов-

нішньо-економічної політики // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: Проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці. – Луцьк, 2001. – Вип. 29, т. 1. – С. 222-224.

4. Будкін В.С. Прикордонне співробітництво в системі адаптації України до європейського простору // Проблеми прикордонних територій України. – К., 1993. – С. 169-179.

5. Петренко З.О. Прикордонні регіони як нова форма міжнародної інтеграції // Економіка України. – 1999. – № 12. – С. 44-51.

6. Бояр А.О. Проблеми перспективи природоохоронної діяльності у прикордонному регіоні // Соціально-економічні дослідження в перехідний період: Проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці. – Луцьк, 2001. – Вип. 29, т. 1. – С. 449-452.

7. Відоменко О.І. Економічно-екологічні аспекти техногенно-природної безпеки прикордонних регіонів: дис. ... канд. економ. наук. – Л., 2002. – 176 с.

8. Науменко С.В. Розвиток транскордонного співробітництва в системі забезпечення економічної безпеки України: Автореферат дис. ... канд. економ. наук. – К., 2007. – 21 с.